

SMJERNICE ZA POUČAVANJE O HOLOKAUSTU

Loranda Miletić, viša savjetnica
Varaždin, 25. – 28 siječnja 2015.

Agencija za odgoj i obrazovanje

- ❑ **Razmislite o jednom pitanju na koje danas na radionici želite dobiti odgovor a koje ima veze s učenjem i poučavanjem o holokaustu**

(napišite ga na post-it papirić i zalijepite na flipchart blok)

5 minuta

Ključna pitanja i njihov utjecaj na rad u razredu

☐ **Osjetljiva tema**

Užasan, strašan, broj žrtava,
neljudski

Kako predstaviti kompleksnost
ove povijesti?

Koji je cilj?

Pojmovi i definicije

Pitanja za rad u razredu

Kako brojkama dati smisao?

Na što se fokusirati?

Što uključiti?

Kako holokaust staviti u kontekst i
povezati ga s drugim nacističkim
zločinima?

Što podrazumijevamo pod pojmom
holokaust?

Učenje i poučavanje o holokaustu - okvir

POJEDINAC

OBITELJ

ZAJEDNICA

**ŠIROKI POVIJESNI KONTEKST I
SLOŽENA MORALNA PITANJA**

KLJUČNE TEME:

- ŽIVOT PRIJE HOLOKAUSTA
- POVIJESNI KONTEKST
- INDIVIDUALNE PRIČE I ISKUSTVA:
 - ŽIDOVSKI OTPOR ZA VRIJEME HOLOKAUSTA
 - IZMEĐU POČINITELJA ZLOČINA, PROMATRAČA I PRAVEDNIKA MEĐU NARODIMA
- POVRATAK U ŽIVOT

Što poučavati o holokaustu?

- antisemitizmu
- život Židova u Europi prije holokausta
- posljedice Prvog svjetskog rata
- dolazak nacista na vlast

1933. – 1939.

- diktatura u Nationalsocijalističkoj Njemačkoj
- Židovi u Trećem Reichu
- rane faze progona
- prvi koncentracijski logori
- reakcije u svijetu

Drugi svjetski rat u Europi 1939.-1945.

- nacistička rasistička ideologija i politike
- program «eutanazije»
- progoni i ubijanja Židova
- progoni i ubijanje nežidovskih žrtava
- židovske reakcije na nacističku politiku
- geta
- odredi smrti (Einsatzgruppen)
- širenje sustava logora
- logori smrti
- suradnja
- otpor
- spašavanje
- reakcije u svijetu
- marševi smrti
- oslobođenje
- **poslijeratni sudski procesi**
- **logori za raseljene osobe i emigracija**

Ekspertne grupe 1

- 6 grupa s 4 člana
- Individualno čitanje teksta smjernica za učenje i poučavanje o holokaustu (A – F)
- Rasprava o smjernicama u grupi i dogovor o tomu što je ključno u tekstu (bilješke)

15 minuta

Ekspertne grupe 2

- 4 grupe po 6 sudionika
- Poučavanje drugih u grupi o tomu što je ključno u svakom tekstu smjernica (A – F)

15 minuta

- Grupni odabir 1 slikovnog priloga kojeg (ne)biste koristili u radu. Argumentacija za odabir treba biti utemeljena na smjernicama.

10 minuta

Povratak na pitanja

- Podjela pitanja s flipchart bloka
- Pokušajte dati odgovor na pitanja koristeći se tekstom smjernica i slikovnim prilogom

10 minuta

Grupne prezentacije

- Prezentacija pitanja i odgovora te obrazloženje odabranog slikovnog priloga

- 4 grupe po 5 minuta

20 minuta

Pozicioniranje na skali od 1 do 5

- ☐ Kako ste se osjećali sudjelujući u današnjoj radionici?
- ☐ U kojoj mjeri ste bili uključeni u aktivnosti današnje radionice?
- ☐ Koliko su aktivnosti u današnjoj radionici bile učinkovite za vaše učenje?
- ☐ Koliko ste zadovoljni odgovorom na pitanje koje ste postavili na početku radionice?

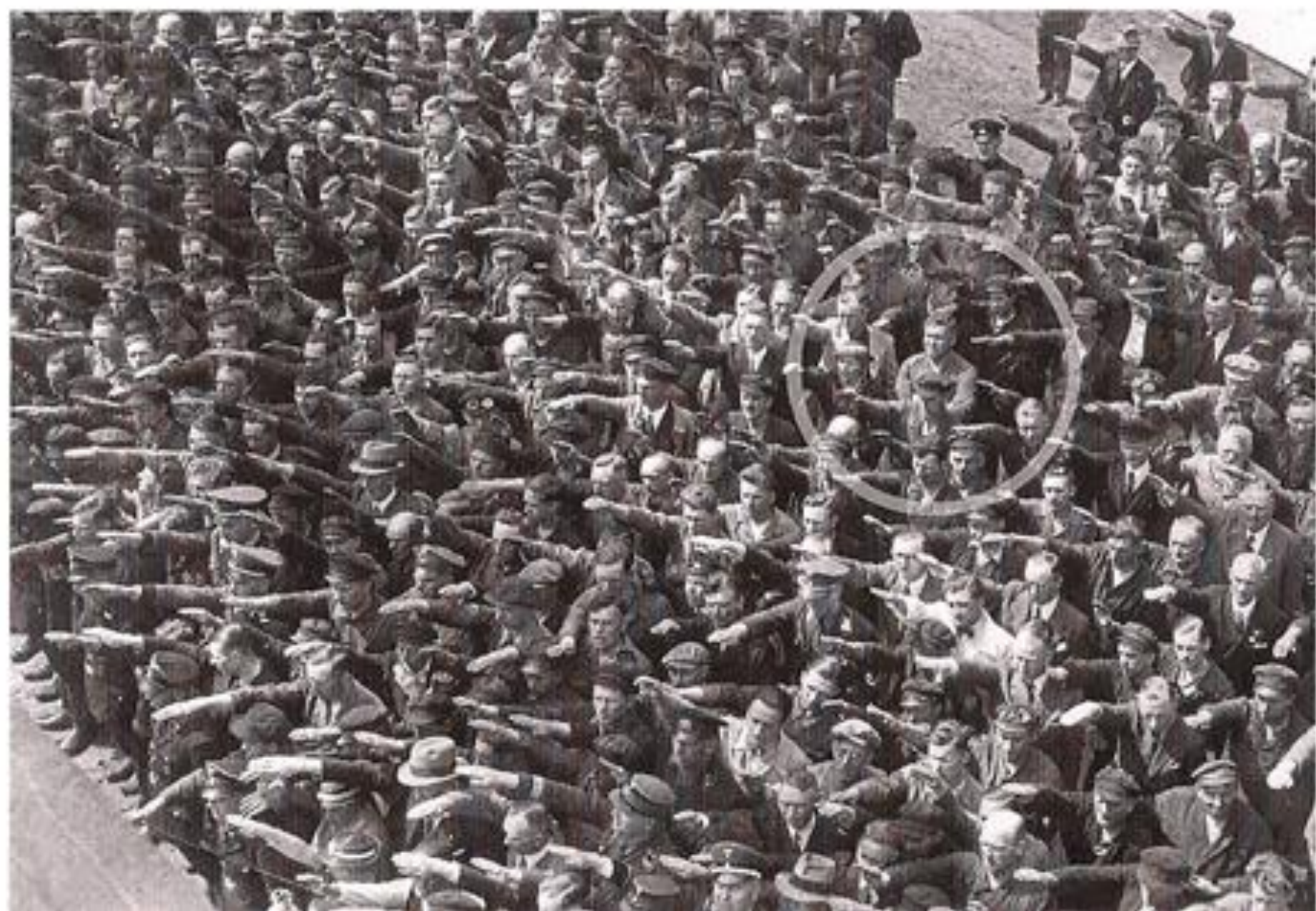
10 minuta

Refleksija na kraju

- Što vam je naročito vrijedno i važno bilo čuti i osvijestiti?
- Što biste i kako od današnjih smjernica mogli uključiti u vaš budući rad?

Srijeda, zatvaranje stručnog skupa, 30 minuta

Slikovni prilozi

Holokaust je ubojstvo približno šest milijuna Židova od strane nacista i kolaboracionista. Između njemačke invazije na Sovjetski Savez u ljetu 1941. i kraja rata u Europi u svibnju 1945., nacistička Njemačka i kolaboracionisti nastojali su ubiti svakog Židova pod svojom dominacijom. Budući da je nacistička diskriminacija nad Židovima počela Hitlerovim dolaskom na vlast u siječnju 1933., mnogi povjesničari taj datum smatraju početkom razdoblja holokausta. Židovi nisu bili jedine žrtve Hitlerova režima, ali su bili jedina skupina koju su nacisti nastojali uništiti u cijelosti.

Yad Vashem, Jeruzalem, Izrael

Holokaust se odnosi na poseban genocid koji se dogodio u dvadesetom stoljeću. Pod okriljem države, nacističke Njemačke i kolaboracionista, između 1933. i 1945. godine, dogodilo se sustavno proganjanje i uništavanje europskih Židova.

Židovi su bili glavne žrtve – 6 milijuna bilo je ubijeno; Romi, hendikepirani i Poljaci bili su također meta zbog rasnih, etničkih ili nacionalnih razloga. Milijuni drugih, uključujući homoseksualce, Jehovine svjedoke, sovjetske ratne zarobljenike i političke disidente, također su prošli patnje strašnog pritiska i smrti pod nacističkom tiranijom.

Državni memorijalni muzej holokausta, Washington D.C., SAD

Nisu sve žrtve bile Židovi, ali su svi Židovi bili žrtve.

Nacistički propagandni plakat sa slikom Davidove zvijezde i natpisom: "Tko god nosi ovaj znak neprijatelj je našeg naroda".

**Sv. Terezija Benedikta od
Križa**

Edith Stein

Romi

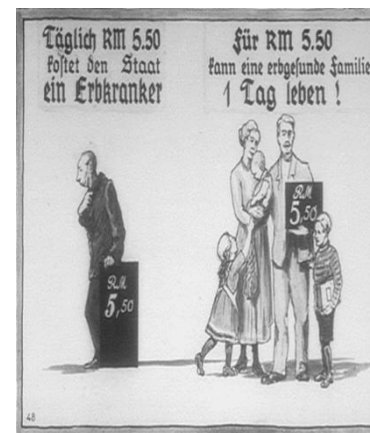
Homoseksualci

Jehovini svjedoci

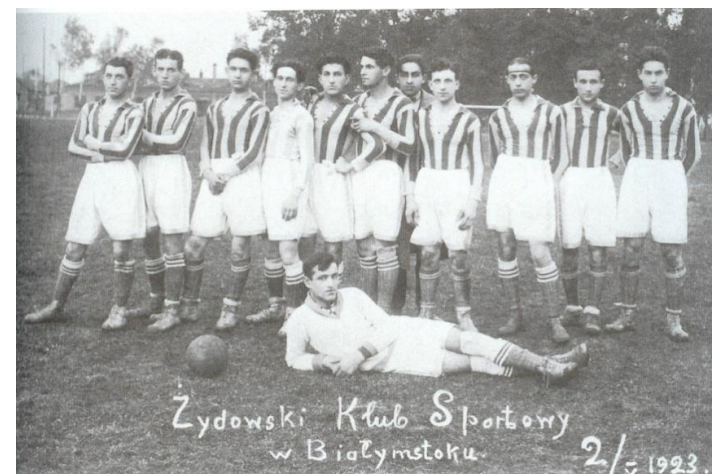
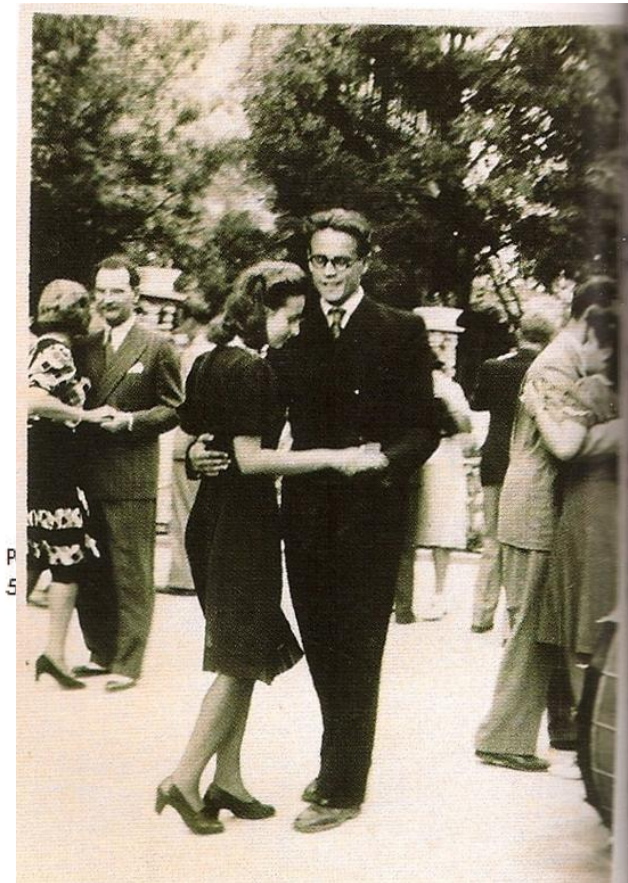
Poljaci

Hendikepirani

Sovjetski ratni zarobljenici, politički protivnici...

Altreich	131.800
Ostmark	43.700
Ostgebiete	420.000
Generalgouvernement	2.284.000
Bialystok	400.000
Protektorat Böhmen und Mähren	74.200
Estland - judenfrei -	
Lettland	3.500
Litauen	34.000
Belgien	43.000
Dänemark	5.600
Frankreich / Besetztes Gebiet	165.000
Unbesetztes Gebiet	700.000
Griechenland	69.600
Niederlande	160.800
Norwegen	1.300
Bulgarien	48.000
England	330.000
Finnland	2.300
Irland	4.000
Italien einschl. Sardinien	58.000
Albanien	200
Kroatien	40.000
Portugal	3.000
Rumänien einschl. Bessarabien	342.000
Schweden	8.000
Schweiz	18.000
Serbien	10.000
Slowakei	88.000
Spanien	6.000
Türkei (europ. Teil)	55.500
Ungarn	742.800
UdSSR	5.000.000
Ukraine	2.994.684
Weißrußland aus- schl. Bialystok	446.484
Zusammen: über	11.000.000

Holokaust iz perspektive...

- **Žrtve**
- **Počinitelji**
- **Promatrači**
- **Spašavatelji**

Hanau, Njemačka, aukcija židovske imovine nakon deportacije

Beč 1938.

Mate Ujević

Oskar Schindler

Počinitelji zločina

„Rad odreda za egzekuciju
tekao je glatko... Konačan
broj likvidiranih Židova u
Litvi je 71.105.”

(Izvještaj Einsatzgruppe A,
15. listopada 1941.)

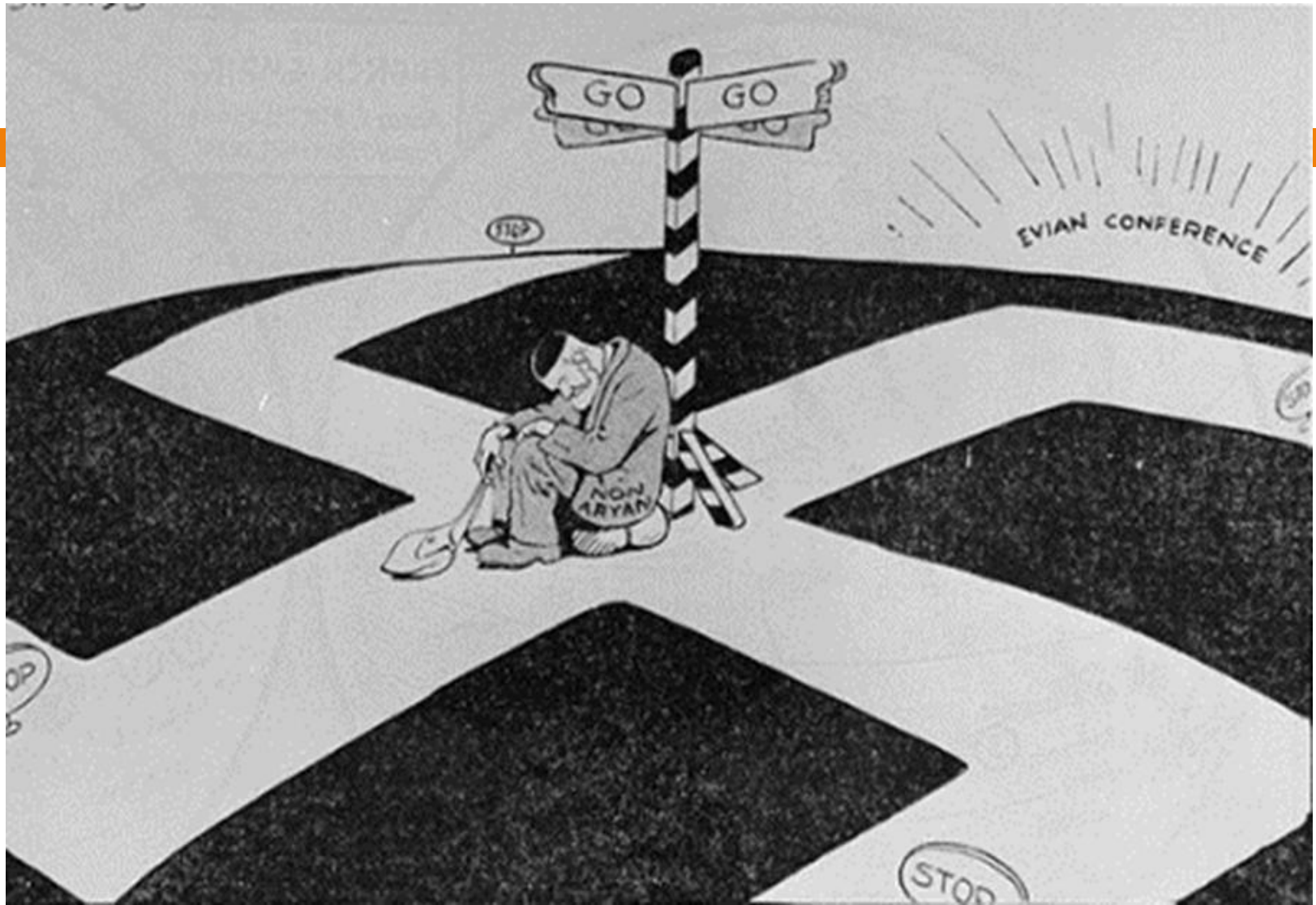

Žrtve

- “Krici su se dizali do neba – bilo je stravično, to se ne može zaboraviti. Ništa nisam mogla učiniti... Kad su me pogodili, pala sam među mrtve”.

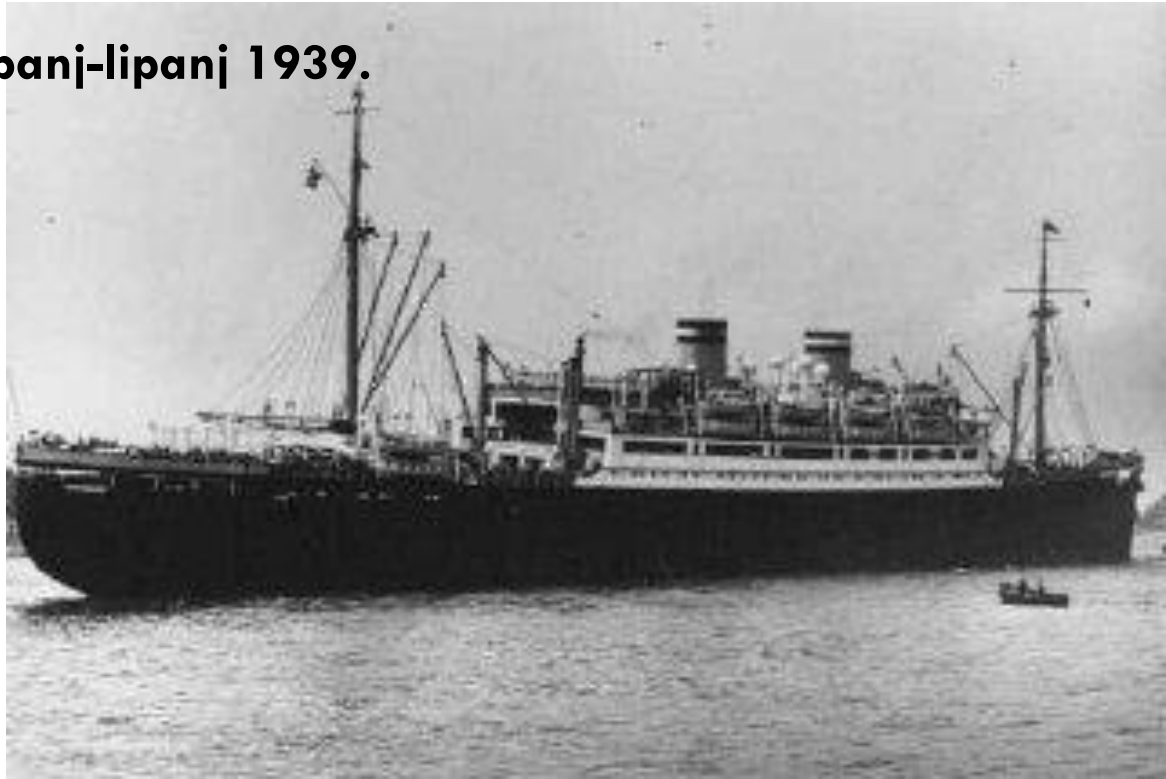
(Dina Beitler, preživjela)

Zašto jednostavno nisu otišli?

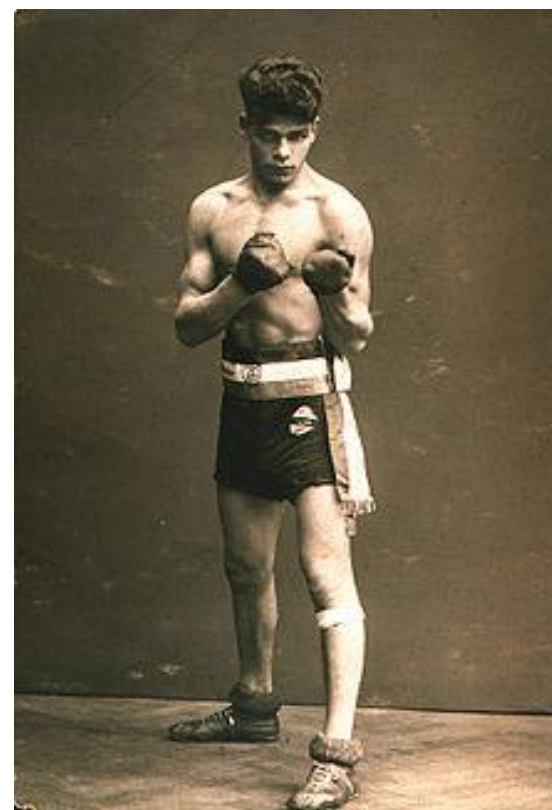
U ovom slučaju jesu.

Putovanje broda St. Louis, svibanj-lipanj 1939.

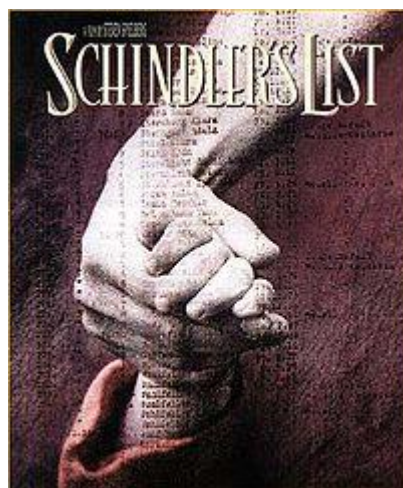
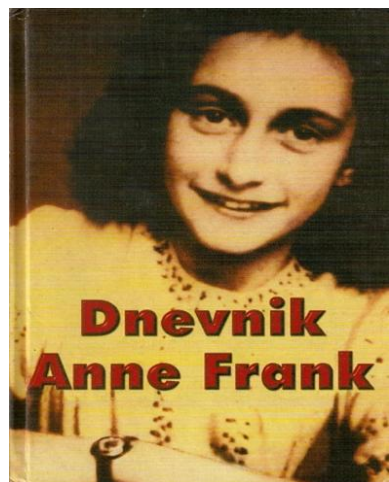
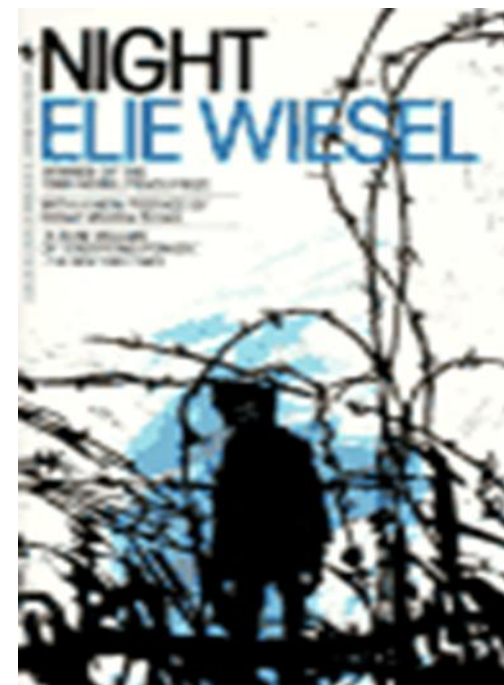

Prekooceanski brod St. Louis 13. svibnja 1939. isplovio je s 937 izbjeglica iz Njemačke. Kapetan broda bio je Nijemac, Gustav Schroder, koji je želio spasiti židove od progona. Kuba, SAD i Kanada odbile su primiti izbjeglice te su bili prisiljeni vratiti se u Europu. Gotovo četvrtina putnika umela je u koncentracijskim logorima.

Paralelne katastrofe

Potaknite učenike da kritički analiziraju različite interpretacije holokausta

JOURNAL / SAM GREEN

U srednjoj školi Cortez učenici uče kako je to izgledalo biti kažnjen na prozivci u logoru. Učenicima je rečeno da na nekoliko minuta stoje na jednoj nozi s raširenim rukama. Stvarne žrtve holokausta morale su stajati ponekad i duže od 4 sata. Oni koji bi posustali bili su ubijeni.

(Cortez, CO, časopis, 23. travnja 2005)

Što su učenici naučiti iz ove aktivnosti?

Znaju li više o holokaustu nego prije?

Je li oni doista razumiju i osjećaju kako je bilo zatočenicima koji su bili kažnjeni tijekom prozivke?